

Леся Гапон, PhD, викладач ТКМЦНОІМ

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ЛІТЕРАТУРИ В 5-9 КЛАСАХ

“

Оцінювання – це процес збирання й аналізу інформації з різних джерел для глибокого розуміння того, що знають і розуміють учні в результаті навчання і як вони можуть ці знання застосувати

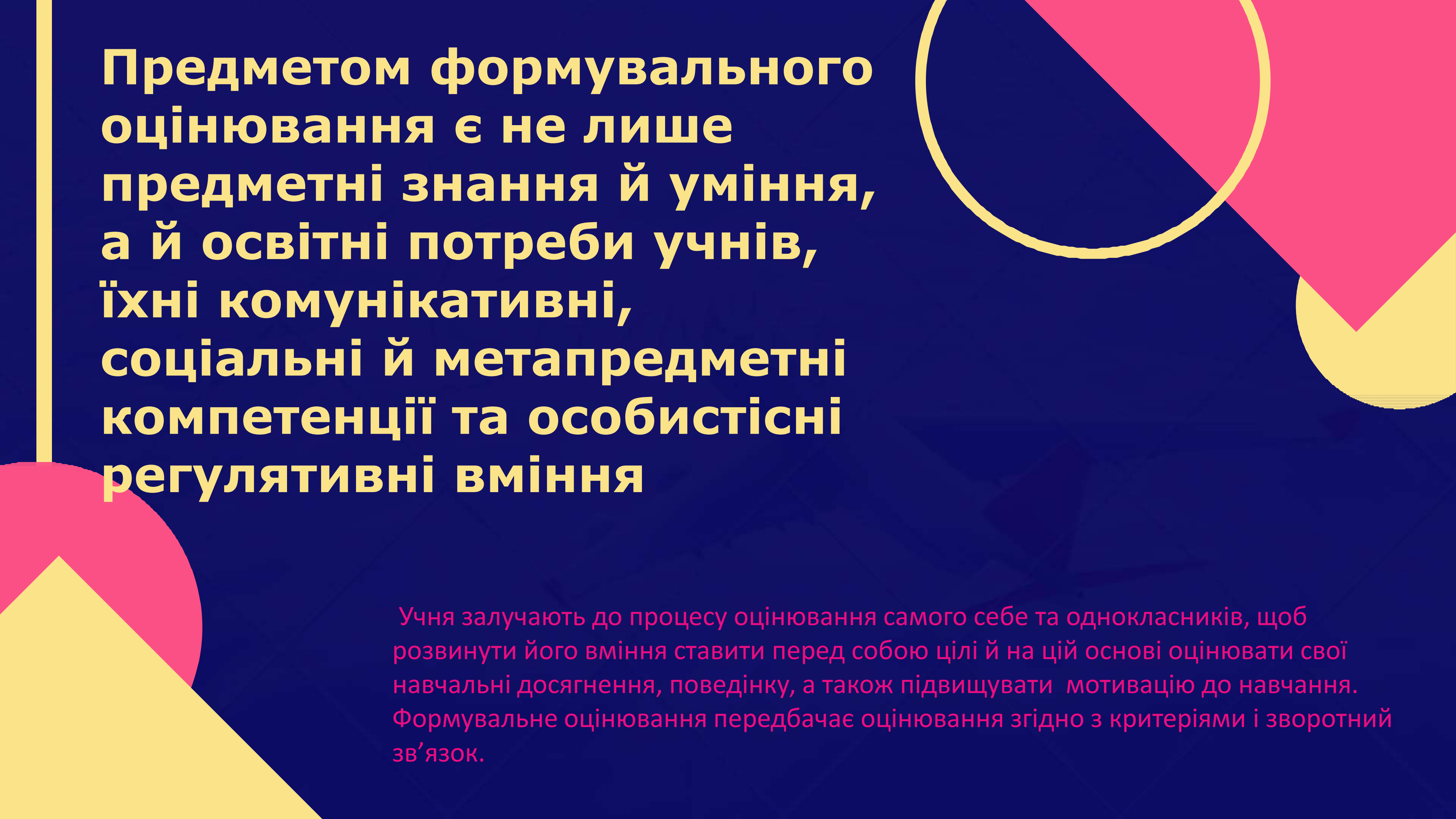
Томас А. Анджело, К. Патрісія Кросс

СТАНДАРТИЗОВАНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Спрямоване на перевірку того, що опанували й здобули учні, воно оцінює результат (досягнення певного рівня) по завершенню освітнього процесу (його етапу). Підсумкове оцінювання має на меті оцінити якість у відповідності до державного освітнього стандарту.

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Це особливий вид оцінювання, який має функції оцінювання для навчання і оцінювання як навчання. Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження особистісного розвитку учнів, опанування ними навчального досвіду як основи компетентності.

**Предметом формувального
оцінювання є не лише
предметні знання й уміння,
а й освітні потреби учнів,
їхні комунікативні,
соціальні й метапредметні
компетенції та особистісні
регулятивні вміння**

Учня залучають до процесу оцінювання самого себе та однокласників, щоб розвинути його вміння ставити перед собою цілі й на цій основі оцінювати свої навчальні досягнення, поведінку, а також підвищувати мотивацію до навчання. Формувальне оцінювання передбачає оцінювання згідно з критеріями і зворотний зв'язок.

КОНЦЕПЦІЯ НУШ

АБЕТКА ДИРЕКТОРА

ДЕРЖСТАНДАРТ

РЕКОМЕНДАЦІЇ МОН

ЦІННІСТЬ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ЛАНКИ СЛІД КРИТИЧНО ЗБЕРЕГТИ

КЕРІВНИК РОБОЧОЇ ГРУПИ
НОВОГО ДЕРЖСТАНДАРТУ ЗЗСО
РОМАН ШИЯН

АНАТОЛІЙ ФАСОЛЯ

Окрім зовнішньої форми (контрольне оцінювання: компетентісно зорієнтовані завдання, тести), функціонує внутрішнє (формувальне) оцінювання: есей, папка успіху (портфоліо), само- і взаємооцінювання, словесне оцінювання.

ВІОЛЕТТА УЛІЩЕНКО

Оцінювання може здійснюватися учителем, учнями (колективно, командою, лідером команди), самим учнем (самооцінювання з обов'язковим виступом опонентів).

Для здійснення само- і взаємооцінювання учитель має ознайомити учнів з критеріями, що відповідають певним балам (це можуть бути інформаційні картки).

Школярі, які залишилися без оцінки, але відчують потребу в ній, можуть виступити з пропозицією самооцінки. Для уникнення можливості занижити або завищити бали слово має надаватися і опонентам.

Інструменти формувального оцінювання

ПИСЬМОВЕ ОЦІНЮВАННЯ РОБІТ

письмові коментарі зошиті / чернетці (учитель залишає письмові коментарі зеленим кольором у зошиті / чернетці учня / учениці на кшталт: «Спробуй підібрати синонім, щоб уникнути тавтології...»)

письмові коментарі вчителя в гугл-тестах (учитель залишає письмові коментарі, перевіряючи правильність відповідей, наприклад: «Ти добре впорався з....», «Рекомендую переглянути ролик за покликанням...»).

ВЗАЄМООЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ РОБІТ

метод «Три чернетки» (учні / учениці, працюючи в парах, двічі по чергову перевіряють чернетки одне одного, вказуючи, що слід допрацювати; для бального оцінювання подають останній варіант)

метод «Дві зірки й побажання» (учні / учениці коментують роботи одне одного, вказуючи на два позитивні аспекти – «дві зірки» – і на один аспект, який потребує доопрацювання – «побажання»).

ВЗАЄМООЦІНЮВАННЯ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ

метод «Сандвіч» (комплімент – рекомендація – комплімент), критеріальні таблиці, інформаційні картки

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ

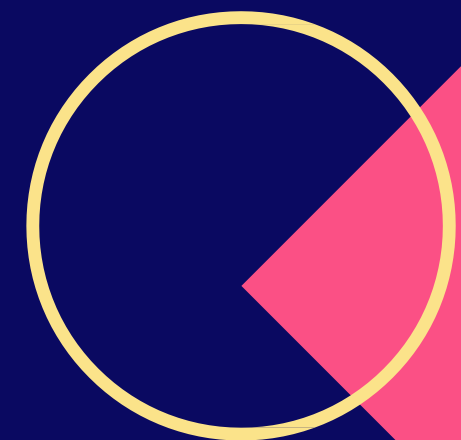
усні коментарі вчителя (учитель спочатку підкреслює, що саме у відповіді учня / учениці було найбільш вдалим; потім вказує, де були неточності, ставить уточнювальні питання, пропонує способи уникнення помилок у майбутньому)

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ РОБІТ

метод «Конференція один-на-один» (учитель наодинці коментує роботу учня / учениці)

САМООЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ РОБІТ

вправи з ключами,
завдання з модельними відповідями

**САМООЦІНЮВАННЯ
МІЖПРЕДМЕТНИХ
ТВОРЧИХ РОБІТ**

(буктрейлерів, артбуків,
ілюстрацій до книг, візуально-
сміслових презентацій тощо)
критеріальні таблиці

**САМООЦІНЮВАННЯ
РОБОТИ НА УРОЦІ**

метод «Шкала», метод
«Однохвилинне есе»

**ОЦІНКА РОБОТИ
ГРУПИ/ У ГРУПІ**

метод «Бортовий журнал» / аркуш
самооцінки внеску в роботу групи.

Метод «Шкала» О. Пометун

*Оцініть, чи змінилося що-небудь у вашому вмінні
внаслідок участі в практичному занятті. Для цього
поставте на осі дві відмітки – «раніше», «тепер»
стосовно рівня вашого вміння 1_____ 3_____ 6
_____ 9_____ 12*

*Накресліть у зошиті відрізок із цифрами від 1 до 12
та позначте крапками (обведіть) на ньому: першу
цифру, що відповідає вашому власному рівню
обізнаності в темі до початку заняття, другу – по
закінченню заняття.*

1__2__3__4__5__6__7__8__9__10__11__12

The background is a solid dark blue. In the top-left corner, there is a large yellow circle partially cut off by the edge, and a pink triangle pointing right towards its center. Below this, a yellow circle with a thin yellow outline is partially cut off by the left edge. In the bottom-right corner, there is a yellow circle partially cut off by the edge, and a pink triangle pointing left towards its center. Below this, a yellow circle with a thin yellow outline is partially cut off by the bottom edge.

У навчанні учнів української мови й літератури в 5–9 класах важливо системно застосовувати як підсумкове (традиційне), так і формувальне (інноваційне) оцінювання. І запропоновані інструменти сприятимуть налагодженню ефективного постійного зворотного зв'язку, допоможуть підвищити вмотивованість учнів і забезпечити високу ефективність та результативність уроків словесності.